

ΣΤΕ 49/2018 [Νόμιμη άρση χαρακτηρισμού ως διατηρητέων κτιρίων στην Πλάκα]

Περίληψη

-Από τις διατάξεις, του Συντάγματος, καθώς και από την ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων του ν. 3028/2002, προκύπτει ότι εφόσον κάποιο κτίριο ενταχθεί με το π.δ. της 24.10.1980, το οποίο εκδόθηκε με βάση τις διατάξεις του άρθρου 79 παρ. 6 του Ν.Δ/τος 8/1973, ατην συνταγματικά κατοχυρωμένη προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, η προστασία αυτή δεν μπορεί να αρθεί παρά μόνο κατ' εξαίρεση για πλάνη περί τα πράγματα, καθώς και για την προστασία υπέρτερου δημόσιου αγαθού, εφόσον κριθεί αιτιολογημένα ότι το τελευταίο αυτό αγαθό υπερτερεί στη συγκεκριμένη περίπτωση, ενώ η επάρκεια της σχετικής αιτιολογίας ελέγχεται από το Δικαστήριο. Τούτο δε ακόμα και αν από τις διατάξεις που ρυθμίζουν την διαδικασία χαρακτηρισμού ως διατηρητέου και με βάση τις οποίες έγινε ο χαρακτηρισμός, δεν προβλέπονται ειδικώς η διαδικασία και οι ως άνω λόγοι του αποχαρακτηρισμού, καθόσον η δυνατότητα αποχαρακτηρισμού στις ανωτέρω εξαιρετικές περιπτώσεις προκύπτει από την γενική αρχή περί αντίθετης πράξης (actus contrarius) και τις διατάξεις του Συντάγματος περί της προστασίας των πολιτιστικών αγαθών. Τέλος, ως προς την διαδικασία και τους τύπους που διέπουν την πράξη αποχαρακτηρισμού εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις, βάσει των οποίων το συγκεκριμένο στοιχείο της πολιτιστικής κληρονομιάς που πρόκειται να αποχαρακτηριστεί χαρακτηρίστηκε ως προστατευτέο, εάν δε αυτές έχουν αντικατασταθεί από νεότερες σχετικές, διατάξεις, εφαρμόζεται η διαδικασία που προβλέπεται από τις τελευταίες.

-Η απαγόρευση του άρθρου 2 του π.δ/τος 24.10.1980 της καταστροφής ή αλλοίωσης των κτιρίων που το ίδιο το π.δ. χαρακτηρίζει ως διατηρητέα, ισχύει προδήλως στο μέτρο που τα κτίρια εξακολουθούν να φέρουν τον χαρακτηρισμό του διατηρητέου και δεν τίθεται ζήτημα μετά την άρση του εν λόγω χαρακτηρισμού. Η άρση αυτή μπορεί να αρθεί κατ' εξαίρεση και για την προστασία υπέρτερου δημόσιου αγαθού, εφόσον αυτό κριθεί αιτιολογημένα ότι in concreto υπερτερεί. Μεταξύ δε των πολιτιστικών στοιχείων που δύνανται./ να κριθούν υπέρτερα της προστασίας διατηρητέου κτιρίου είναι και η ανάδειξη και προστασία των αρχαιοτήτων, εφόσον, αιτιολογημένα κρίνεται ότι η σημασία τους, ενόψει των συνθηκών που επικρατούν στη συγκεκριμένη περίπτωση, υπερέχει της προστασίας του διατηρητέου. Εξάλλου, η άρση του χαρακτηρισμού ως διατηρητέου μεμονωμένου κτιρίου μπορεί να χωρήσει για τους ίδιους ως άνω λόγους και στην περίπτωση που το κτίριο έχει χαρακτηριστεί ως διατηρητέο στο πλαίσιο ομαδικής κήρυξης διατηρητέων κτιρίων για την προστασία ενός οικιστικού συνόλου και μετά από συνεκτίμηση της συνεισφοράς του μεμονωμένου αυτού κτιρίου στο σύνολο.

-Η κρίση της τεχνικής έκθεσης που συνοδεύει την προσβαλλόμενη πράξη, ότι, δηλαδή, εν προκειμένω, βάσει των συνθηκών της συγκεκριμένης περίπτωσης, συντρέχει εξαιρετικός λόγος που επιτάσσει να προταχθεί η προστασία των αρχαιοτήτων έναντι της προστασίας των επίμαχων διατηρητέων κτιρίων αιτιολογείται επαρκώς, εφόσον η κρίση αυτή δεν στηρίζεται μόνο στο γεγονός της σπουδαιότητας των αναμενόμενων αρχαιολογικών ευρημάτων, αλλά, πρωτίστως, αναφέρεται στην μειωμένη αναμενόμενων αρχαιολογικών ευρημάτων, αλλά, πρωτίστως, αναφέρεται στην μειωμένη σημασία των δύο επίμαχων κτιρίων για την προστασία του οικιστικού ιστού της Πλάκας, ως μέρος του οποίου θεωρήθηκε απαραίτητη η κήρυξή τους ως διατηρητέων, δεδομένης της πραγματικής κατάστασης που έχει ήδη διαμορφωθεί με την κατεδάφιση των λοιπών κτιρίων του ίδιου οικοδομικού τετραγώνου και την αποκάλυψη των αρχαιοτήτων που βρίσκονταν κάτω από αυτά, και η οποία δεν υπήρχε όταν απορρίφθηκε το ίδιο αίτημα της Αμερικανικής Σχολής Κλασικών Σπουδών. Η κρίση δε αυτή επιβεβαιώνεται από τα στοιχεία του φακέλου

και επομένως είναι απορριπτέα ως αβάσιμα τα περί του αντιθέτου προβαλλόμενα. Ομοίως, και ο ισχυρισμός ότι για την έκδοση της προσβαλλόμενης απόφασης ήταν απαραίτητη η προηγούμενη γνωμοδότηση του Κεντρικού Συμβουλίου Νεώτερων Μνημείων είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, αφού από το άρθρο 6 παρ. 1 περ. β* και παρ. 4 του ν. 3028/2002 προκύπτει ότι τα πολιτιστικά αγαθά που είναι προγενέστερα των τελευταίων εκατό ετών, προκειμένου να τύχουν της προστασίας του νόμου αυτού, πρέπει να έχουν χαρακτηριστεί ως μνημεία με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού, γεγονός που δεν προκύπτει ότι συντρέχει στη συγκεκριμένη περίπτωση.

Πρόεδρος: Αθ. Ράντος

Εισηγητής: Μ. Γκορτζολίδου

Το πλήρες κείμενο της απόφασης θα αναρτηθεί αμέσως μετά την καθαρογραφή της από το Δικαστήριο.